

KARTA CHARAKTERYSTYKI

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1 Identyfikator produktu

Nazwa produktu : Finess Hoogglanslak
Opis produktu : Farba
Typ produktu : Ciecz.
UFI : 7C97-EXW4-X50U-Q7K2
Kod produktu : FIN0019

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zidentyfikowane zastosowania	
Stosowanie przez konsumentów Użytkowanie przemysłowe Stosowanie specjalistyczne	
Nie zalecane stosowanie	Przyczyna
Niczego nie określono.	-

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

RUST-OLEUM EUROPE
Martin Mathys NV, Kolenbergstraat 23, B-3545 Zelem, Belgium
Telephone no.: +32 (0) 13 460 200
Fax no.: +32 (0) 13 460 201

Tor Coatings Limited
Unit 21, White Rose Way, Follingsby Park, Gateshead, Tyne & Wear, NE10 8YX United Kingdom
Telephone no.: +44 (0) 191 4106611
Fax no.: +44 (0) 191 4920125
enquiries@tor-coatings.com

Adres e-mail osoby odpowiedzialnej za tę kartę charakterystyki : rpmeurohas@rustoleum.eu

1.4 Numer telefonu alarmowego

Krajowa instytucja doradcza/Ośrodek zatruc

Dostawca

Numer telefonu Polska : +48 223988029
Godziny pracy : 24 / 7

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Definicja produktu : Mieszanina

Klasyfikacja według rozporządzenia (EC) Nr 1272/2008 [CLP/GHS]

Flam. Liq. 3, H226
STOT SE 3, H336

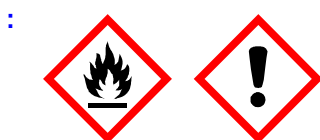
Produkt został sklasyfikowany jako niebezpieczny według rozporządzenia (WE) 1272/2008 ze zmianami.
Pełny tekst powyższych zwrotów H podano w Sekcji 16.

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące wpływu na stan zdrowia oraz ewentualnych objawów można znaleźć w rozdziale 11.

2.2 Elementy oznakowania

Piktogramy zagrożeń

Hasło ostrzegawcze

: Uwaga

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia

: H226 - Łatwopalna ciecz i pary.
H336 - Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

Ogólne

: P103 - Uważnie przeczytać wszystkie instrukcje i zastosować się do nich
P102 - Chronić przed dziećmi.
P101 - W razie konieczności zasięgnięcia porady lekarza należy pokazać pojemnik lub etykietę.

Zapobieganie

: P210 - Przechowywać z dala od źródeł ciepła, gorących powierzchni, źródeł iskrzenia, otwartego ognia i innych źródeł zapłonu. Nie palić.
P271 - Stosować wyłącznie na zewnątrz lub w dobrze wentylowanym pomieszczeniu.

Reagowanie

: P303 + P361 + P353 - W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ (lub z włosami): Natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież. Spłukać skórę pod strumieniem wody.

Przechowywanie

: P403 + P235 - Przechowywać w dobrze wentylowanym miejscu. Przechowywać w chłodnym miejscu.

Usuwanie

: P501 - Zawartość i pojemnik należy utylizować zgodnie ze wszystkimi lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi przepisami.

Niebezpieczne składniki

: węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych

Uzupełniające elementy etykiety

: EUH066 - Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry.

Uzupełniające elementy etykiety : Detergenty - rozporządzenie (WE) nr 907/2006

: Nie dotyczy.

Załącznik XVII - Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów

: Nie dotyczy.

Specjalne wymagania dotyczące pakowania

Pojemniki powinny być wyposażone w zamknięcia uniemożliwiające otworzenie ich przez dzieci

: Nie dotyczy.

Dotykowe ostrzeżenia przed niebezpieczeństwem

: Nie dotyczy.

2.3 Inne zagrożenia

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

Produkt spełnia kryteria PBT lub vPvB zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006, załącznik XIII

Ta mieszanina nie zawiera żadnych substancji, które oceniono jako PBT lub vPvB.

Inne zagrożenia nie : Nie spełnia.
odzwierciedlone w
klasyfikacji

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2 Mieszaniny : Mieszanina
Polska

Nazwa produktu/ składnika	Identyfikatory	%	Klasyfikacja	Specyficzne stęż. graniczne, czynniki M i ATE	Typ
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	REACH #: 01-2119463258-33 WE: 919-857-5	≥10 - ≤25	Flam. Liq. 3, H226 STOT SE 3, H336 Asp. Tox. 1, H304 EUH066	-	[1] [2]
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	REACH #: 01-2119457273-39 WE: 918-481-9 Indeks: 649-327-00-6	≤1	Asp. Tox. 1, H304 EUH066	-	[1] [2]
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	REACH #: 01-2119450011-60 WE: 252-104-2 CAS: 34590-94-8	≤0,3	Nie sklasyfikowany.	-	[2]
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	REACH #: 01-2119457273-39 WE: 265-150-3 CAS: 64742-48-9	≤0,3	Asp. Tox. 1, H304 EUH066	-	[1] [2]
neodecanoic acid, zirconium salt	WE: 254-259-1 CAS: 39049-04-2	≤0,3	Acute Tox. 4, H302	ATE [doustnie] = 500 mg/kg	[1] [2]
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	REACH #: 01-2119456620-43 WE: 926-141-6	≤0,3	Asp. Tox. 1, H304 EUH066 Pełny tekst powyższych zwrotów H podano w Sekcji 16.	-	[1] [2]

Nie zawiera dodatkowych składników, które w świetle obecnej wiedzy dostawcy oraz w danym stężeniu są klasyfikowane jako niebezpieczne dla zdrowia lub otoczenia, lub klasyfikowane są jako PBT lub vPvB bądź jako substancje wywołujące równorzędne obawy, lub które mogą występować w środowisku pracy jedynie w ograniczonym zakresie, w związku z czym muszą zostać wymienione w niniejszym ustępie.

Typ
[1] Substancja sklasyfikowana jako szkodliwa dla zdrowia lub środowiska
[2] Substancja, dla której wyznaczono dopuszczalne stężenie w środowisku pracy
Najwyższe dopuszczalne stężenia, jeśli są dostępne, wymienione są w sekcji 8.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1 Opis środków pierwszej pomocy

- Kontakt z okiem** : Natychmiast przepłukać oczy dużą ilością wody, od czasu do czasu podnosząc górna i dolna powiekę. Usunąć szkła kontaktowe jeżeli są. Należy kontynuować płukanie przez co najmniej 10 minut. Zasięgnąć porady medycznej.
- Droga oddechowa** : Wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku w pozycji umożliwiającej swobodne oddychanie. Jeśli podejrzewa się, że opary wciąż są obecne ratownik powinien założyć właściwą maskę lub oddechowy aparat izolacyjny. Jeżeli osoba nie oddycha, oddycha nieregularnie lub gdy oddychanie ustało, wykwalifikowany personel powinien wykonać sztuczne oddychanie lub podać tlen. Może być niebezpiecznym dla osoby udzielającej sztucznego oddychania usta usta. Zasięgnąć porady medycznej. W razie potrzeby, skontaktować się z ośrodkiem zatruc lub wezwać lekarza. W przypadku utraty przytomności, należy ułożyć w pozycji do udzielania pierwszej pomocy i natychmiast wezwać pomoc medyczną. Zapewnić otwartą wentylację. Rozluźnić ciasną odzież, na przykład kołnierz, krawat lub pasek.
- Kontakt ze skórą** : Skórę należy myć dokładnie wodą z mydłem lub stosować sprawdzony środek do mycia skóry. Zdjąć skażoną odzież i buty. Jeśli pojawią się objawy, zasięgnąć porady lekarskiej. Uprać odzież przed ponownym użyciem. Wyczyścić dokładnie buty przed ponownym założeniem.
- Spożycie** : Przemycić usta wodą. Wyjąć protezy dentystyczne, jeśli są. Jeżeli materiał został połknięty a narażona osoba jest przytomna, należy podać do wypicia małą ilość wody. Przerwać, jeżeli narażona osoba ma mdłości, ponieważ wymioty mogą być niebezpieczne. Nie wywoływać wymiotów, jeśli nie jest to zalecane przez personel medyczny. W przypadku wystąpienia wymiotów, głowa powinna być utrzymywana nisko, tak aby wymiociny nie dostały się do płuc. Zasięgnąć porady medycznej. W razie potrzeby, skontaktować się z ośrodkiem zatruc lub wezwać lekarza. Nigdy nie podawać niczego doustnie osobie nieprzytomnej. W przypadku utraty przytomności, należy ułożyć w pozycji do udzielania pierwszej pomocy i natychmiast wezwać pomoc medyczną. Zapewnić otwartą wentylację. Rozluźnić ciasną odzież, na przykład kołnierz, krawat lub pasek.
- Ochrona osób udzielających pierwszej pomocy** : Nie należy podejmować żadnych działań, które stwarzałyby ryzyko dla kogokolwiek chyba, że jest się odpowiednio przeszkolonym. Jeśli podejrzewa się, że opary wciąż są obecne ratownik powinien założyć właściwą maskę lub oddechowy aparat izolacyjny. Może być niebezpiecznym dla osoby udzielającej sztucznego oddychania usta usta.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Objawy wynikające z nadmiernej ekspozycji

- Kontakt z okiem** : Brak konkretnych danych.
- Droga oddechowa** : Do poważnych objawów można zaliczyć:
mdłości lub wymioty
ból głowy
senność/zmęczenie
zawroty głowy
nieprzytomność
- Kontakt ze skórą** : Do poważnych objawów można zaliczyć:
podrażnienie
suchość
pękanie
- Spożycie** : Brak konkretnych danych.

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

- Informacje dla lekarza** : Leczyć objawowo. W przypadku połknięcia lub wdychania dużej ilości, natychmiast skontaktować się z lekarzem specjalizującym się w leczeniu zatruc truciznami.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

Szczególne sposoby leczenia : Bez specjalnego leczenia.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1 Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze : Używać suchych środków chemicznych, CO₂, zraszania wodą lub piany.

Niewłaściwe środki gaśnicze : Nie używać strumienia wody.

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Zagrożenia ze strony substancji lub mieszaniny : Łatwopalna ciecz i pary. Wyciek do kanalizacji może spowodować pożar lub niebezpieczeństwo wybuchu. W ogniu oraz w razie ogrzania dochodzi do wzrostu ciśnienia i pojemnik może pęknąć, co stwarza ryzyko eksplozji.

Niebezpieczne produkty spalania : Produkty rozkładu mogą zawierać następujące materiały:
dwutlenek węgla
tlenek węgla
tlenek/tlenki metalu

5.3 Informacje dla straży pożarnej

Specjalne działania ochronne dla strażaków : Szybko izolować teren przez wyprowadzenie wszystkich osób z najbliższej okolicy wypadku, jeżeli wybuchł pożar. Nie należy podejmować żadnych działań, które stwarzałyby ryzyko dla kogokolwiek chyba, że jest się odpowiednio przeszkolonym. Usunąć pojemniki z miejsca pożaru, jeżeli można to zrobić bez zagrożenia. Do chłodzenia pojemników narażonych na pożar używać rozpylanej wody.

Specjalne wyposażenie ochronne dla strażaków : Strażacy powinni nosić odpowiednie urządzenia ochronne oraz indywidualne aparaty oddechowe (SCBA) z maską zakrywającą całą twarz działającą przy dodatnim ciśnieniu. Podstawowy poziom ochrony podczas wypadków chemicznych zapewnia odzież stosowana przez strażaków (włączając hełmy, buty ochronne i rękawice), zgodna z normą europejską EN 469.

Informacje dodatkowe : Bez nadzwyczajnego niebezpieczeństwa, jeżeli bierze udział w pożarze.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy : Nie należy podejmować żadnych działań, które stwarzałyby ryzyko dla kogokolwiek chyba, że jest się odpowiednio przeszkolonym. Ewakuować ludzi z okolicznych terenów. Nie udzielać zezwolenia na wejście - niepotrzebnemu i nie zabezpieczonemu personelowi. Nie dotykać, ani nie przechodzić, po rozlanym materiale. Wyłączyć wszystkie źródła zapłonu. Wzniesienie ognia i iskier, rozbłysków i palenie tytoniu na niebezpiecznym terenie jest zabronione. Unikać wdychania par lub mgły. Zapewnić właściwą wentylację. W razie niewystarczającej wentylacji, należy nosić odpowiednią maskę. Założyć odpowiedni sprzęt ochrony osobistej.

Dla osób udzielających pomocy : Jeśli dla usuwania rozlewu potrzebna jest odzież specjalna, zapoznać się z informacjami w punkcie 8, dotyczącymi materiałów właściwych i nieodpowiednich. Patrz także informacje w punkcie "Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy".

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

: Należy unikać rozprzestrzeniania się rozlanego materiału jego spływania do gleby lub kontaktu z glebą, ciekami wodnymi, drenami i kanalizacją. Należy poinformować odpowiednie władze, w przypadku kiedy produkt spowodował zanieczyszczenie środowiska (ścieków, cieków wodnych, gleby lub powietrza).

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

- Małe rozlanie** : Zatrzymać wyciek, jeśli jest to możliwe bez narażenia na niebezpieczeństwo. Wynieść pojemniki z obszaru rozlania. Należy używać narzędzi nie wytwarzających iskiei oraz wyposażenia zapobiegającego wybuchom. Zaabsorbować za pomocą obojętnego materiału i umieścić w odpowiednim pojemniku na odpady. Utylizować w licencjonowanym przedsiębiorstwie utylizacji odpadów.
- Duże rozlanie** : Zatrzymać wyciek, jeśli jest to możliwe bez narażenia na niebezpieczeństwo. Wynieść pojemniki z obszaru rozlania. Należy używać narzędzi nie wytwarzających iskiei oraz wyposażenia zapobiegającego wybuchom. Podchodzić do uwolnienia z wiatrem. Zabezpieczyć ujścia kanalizacji, instalacji wodnych oraz wejścia do piwnic i obszarów zamkniętych. Należy zmyć rozlany/rozsypany materiał do oczyszczalni ścieków lub postępować w następujący sposób. Utylizować w licencjonowanym przedsiębiorstwie utylizacji odpadów. Zanieczyszczony materiał absorbujący może stanowić takie samo zagrożenie jak rozlany produkt. Rozlane lub rozsypane substancje, należy zebrać za pomocą niepalnych substancji, takich jak: piasek, ziemia, wermikulit, ziemia okrzemkowa. Następnie umieścić w pojemnikach i utylizować zgodnie z miejscowymi przepisami.

- 6.4 Odniesienia do innych sekcji** : Informacje dotyczące kontaktu w sytuacji awaryjnej podano w Sekcji 1. Informacje dotyczące odpowiedniego sprzętu ochrony osobistej podano w Sekcji 8. Informacje dotyczące dodatkowej obróbki odpadów podano w Sekcji 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

Informacje podane w tym punkcie zawierają ogólne porady i wytyczne.

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

- Środki ochronne** : Nosić właściwe wyposażenie ochrony osobistej (patrz Sekcja 8). Nie połykać. Unikać kontaktu z oczami, skórą i ubraniem. Unikać wdychania par lub mgły. Używać tylko z odpowiednią wentylacją. W razie niewystarczającej wentylacji, należy nosić odpowiednią maskę. Nie wchodzić do pomieszczeń magazynowych i przyległych, chyba, że są odpowiednio przewietrzone. Przechowywać w oryginalnym pojemniku lub zatwierdzonym pojemniku alternatywnym, wykonanym z kompatybilnego materiału, dokładnie zamkniętym, jeśli nie jest użytkowany. Przechowywać z dala od źródła ciepła, iskrzenia, otwartego płomienia lub innych źródeł zapłonu. Używać wyposażenia elektrycznego odpornego na eksplozję (wietrzenie, oświetlenie i obsługa materiału). Używać wyłącznie nieiskrzących narzędzi. Podjąć środki ostrożności przeciw wyładowaniom elektrostatycznym. Aby uniknąć pożaru lub wybuchu, należy rozładować elektryczność statyczną. Pojemniki połączyć razem i uziemić przed przeniesieniem. Podczas przenoszenia uziemić. Puste pojemniki mogą zachowywać resztki produktu i mogą być niebezpieczne. Nie używać powtórnie pojemnika.
- Wskazówki dotyczące ogólnej higieny pracy** : Należy zabronić spożywania pokarmów i napojów oraz palenia tytoniu w obszarze, w którym ten materiał jest przechowywany, przemieszczany i przetwarzany. Pracownicy powinni umyć ręce i twarz przed jedzeniem, piciem i paleniem tytoniu. Przed wejściem do jadalni zdjąć zanieczyszczoną odzież oraz sprzęt ochronny. Dodatkowe informacje dotyczące środków higieny podano w punkcie 8.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych nie zgodności

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

Należy przechowywać w następującym zakresie temperatur: 5 do 30°C (41 do 86°F). Przechowywać zgodnie z miejscowymi przepisami. Przechowywać w wydzielonym i zatwierdzonym obszarze. Przechowywać w oryginalnym opakowaniu, z dala od promieni słonecznych; w suchym, chłodnym i dobrze wentylowanym pomieszczeniu; z dala od niezgodnych materiałów (patrz Sekcja 10), napojów i jedzenia. Przechowywać pod zamknięciem. Wyeliminować wszystkie źródła ognia. Trzymać oddzielnie od utleniaczy. Pojemnik powinien pozostać zamknięty i szczelny aż do czasu użycia. Pojemniki, które zostały otwarte muszą być ponownie uszczelnione i przechowywane w położeniu pionowym aby nie dopuścić do wycieku substancji. Nie przechowywać w nieoznakowanych pojemnikach. Używać odpowiednich pojemników zapobiegających skażeniu środowiska. Przed przystąpieniem do przeładunku lub stosowania zapoznać się z informacjami na temat niezgodnych materiałów zawartymi w punkcie 10.

Dyrektywa Seveso - Progi zgłaszania

Kategoria	Zgłaszanie i próg MAPP	Próg bezpiecznego zgłoszenia
P5c	5000 ton	50000 ton

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

- Zalecenia : Niedostępne.
- Rozwiązania specyficzne dla sektora przemysłowego : Niedostępne.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

Informacje podane w tym punkcie zawierają ogólne porady i wytyczne. Informacje podano na podstawie typowego przewidywanego stosowania produktu. Dodatkowe środki zapobiegawcze mogą być wymagane w przypadku obsługi masowej lub innych zastosowań, które mogłyby poważnie zwiększyć narażenie pracownika lub uwolnienie do środowiska.

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Najwyższe dopuszczalne stężenia / Wskaźniki narażenia biologicznego

Nazwa produktu/składnika	Wartości graniczne narażenia
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Zalecane przez producenta (Polska, 2009) [węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych] NDS 8 godzin: 1200 mg/m³ (tak jak mieszanina węglowodorów (A) (197 ppm)). Postać: Para.
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Zalecane przez producenta (Polska, 2009) [węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych] NDS 8 godzin: 1200 mg/m³ ((184 ppm)). Postać: Para.
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2018, poz. 1286, z późn. Zm) (Polska, 7/2024) [(2-metoksymetyloetoksy)propanol – mieszanina izomerów] Wchłaniany przez skórę. NDS 8 godzin: 240 mg/m³. NDSch 15 minut: 480 mg/m³.
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2018, poz. 1286, z późn. Zm) (Polska, 8/2023) [benzyna do lakierów] NDS 8 godzin: 300 mg/m³. NDSch 15 minut: 900 mg/m³.
neodecanoic acid, zirconium salt	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2018, poz. 1286, z późn. Zm) (Polska, 7/2024) [cyrkon i jego związki] NDS 8 godzin: 5 mg/m³ (w przeliczeniu na Zr). NDSch 15 minuty: 10 mg/m³ (w przeliczeniu na Zr). Zalecane przez producenta (Europa) NDS: 1200 mg/m³ (165 ppm). Postać: Para.
---	---

Wskaźniki ekspozycji nie są znane.

Zalecane procedury monitoringu : Powinno się odnieść do standardów monitorowania, takich jak: Norma Europejska EN 689 (Atmosfery miejsca pracy - Wskazówki odnoszące się do zastosowania i używania procedur oceny narażenia przez drogi oddechowe środkami chemicznymi w celu porównania z wartościami progowymi i strategią pomiarów) Norma Europejska EN 14042 (Atmosfery miejsca pracy - Wskazówki odnoszące się do zastosowania i używania procedur oceny narażenia na środki chemiczne i biologiczne) Norma Europejska EN 482 (Atmosfery miejsca pracy - Ogólne wymagania odnoszące się do procedur wykonawczych służących do pomiarów środków chemicznych) Konieczne będzie również odniesienie się do krajowych dokumentacji związanej z metodami określenia substancji niebezpiecznych.

DNEL/DMEL

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Wartość	Zaburzenia
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Skóra	280 mg/kg	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Krótkotrwałe - Droga oddechowa	871 mg/m³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Konsumenty - Długotrwałe - Droga pokarmowa	125 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Konsumenty - Długotrwałe - Droga oddechowa	185 mg/m³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Konsumenty - Długotrwałe - Skóra	125 mg/kg	Zaburzenia: Systemowe
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Skóra	65 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Droga oddechowa	310 mg/m³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Konsumenty - Długotrwałe - Skóra	15 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Konsumenty - Długotrwałe - Droga oddechowa	37,2 mg/m³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Konsumenty - Długotrwałe - Droga pokarmowa	1,67 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Droga oddechowa	0,2 mg/m³	Zaburzenia: Systemowe

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Skóra	0,00414 mg/kg bw/dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga oddechowa	0,043 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Skóra	0,0021 mg/kg bw/dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Droga oddechowa	308 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Skóra	283 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga oddechowa	37,2 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Skóra	121 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga pokarmowa	36 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga pokarmowa	36 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga oddechowa	37,2 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Skóra	121 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Skóra	283 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Droga oddechowa	308 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Skóra	208 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Skóra	125 mg/kg bw/ dzień	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga oddechowa	185 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Populacja ogólna - Długotrwałe - Droga pokarmowa	125 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe
	DNEL - Pracownicy - Długotrwałe - Droga oddechowa	871 mg/m ³	Zaburzenia: Systemowe

[PNEC](#)

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Wartość	Uwagi
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	woda - Czynniki oceny	19 mg/l	-
	Morski - Czynniki oceny	1,9 mg/l	-
	Osad słodkowodny	70,2 mg/kg dwt	-
	Osad w wodzie morskiej	7,02 mg/kg dwt	-
	Gleba	2,74 mg/kg	-
	Zakład utylizacji ścieków	4168 mg/l	-
	woda	0,00128 mg/l	-
	Woda morska	0,0004 mg/l	-

8.2 Kontrola narażenia

Stosowne techniczne środki kontroli : Używać tylko z odpowiednią wentylacją. Zastosować osłony procesu, lokalną wentylację wyciągową lub inne zabezpieczenia, aby ekspozycja pracownika na zanieczyszczenia mieściła się poniżej wszelkich limitów zalecanych lub obligatoryjnych. Zabezpieczenia techniczne są także potrzebne w celu utrzymywania koncentracji gazów, oparów lub pyłów poniżej niższych granic wybuchu. Użyć wyposażenia wentylacyjnego przeciwwybuchowego.

Indywidualne środki ochrony

Środki zachowania higieny : Wymyć dokładnie ręce, przedramiona oraz twarz po pracy z produktami chemicznymi, przed jedzeniem, paleniem tytoniu oraz używaniem toalety, a także po zakończeniu zmiany. Do usunięcia potencjalnie skażonej odzieży, powinny być zastosowane właściwe techniki. Należy wyprać skażoną odzież przed ponownym użyciem. Należy się upewnić czy stanowiska do przemywania oczu i prysznice bezpieczeństwa znajdują się w pobliżu miejsca pracy.

Ochronę oczu lub twarzy : Zabezpieczenie oczu zgodne z zatwierdzoną normą powinno być stosowane w przypadku, kiedy ocena ryzyka wskazuje, że jest to konieczne w celu uniknięcia narażenia poprzez chłapięcia, mgiełki, gazy lub pyły. Stosować zabezpieczenia oczu zgodne z normą EN 166. W przypadku możliwości kontaktu, następujące ochrony powinny być noszone, jeśli ocena nie wskazuje wyższego stopnia ochrony: ochronne okulary z bocznymi osłonami.

Ochronę skóry

Nie istnieje taki materiał lub kombinacja materiałów na rękawice, które dałyby nieograniczoną odporność na pojedynczą substancję chemiczną lub zestaw substancji chemicznych. Czas przebicia musi być dłuższy niż całkowity czas użytkowania produktu. Należy przestrzegać instrukcji i informacji podanych przez producenta rękawic dotyczących ich użytkowania, przechowywania, konserwacji i wymiany. Należy regularnie wymieniać rękawice oraz w przypadku jakiegokolwiek śladu uszkodzenia materiału rękawicy. Zawsze należy się upewnić, czy rękawice są wolne od wad oraz czy są przechowywane i użytkowane we właściwy sposób. Charakterystyka oraz efektywność rękawicy może zostać zredukowana z powodu fizycznego/chemicznego uszkodzenia lub niedostatecznej konserwacji. Stosowanie kremów ochronnych pomaga chronić odkryte obszary skóry, lecz nie należy ich stosować już po wystawieniu skóry na działanie substancji.

Ochronę rąk : Odporne na czynniki chemiczne rękawice powinny być noszone w każdym przypadku pracy z produktami chemicznymi, kiedy ocena ryzyka wskazuje, że jest to konieczne. Biorąc pod uwagę parametry podane przez producenta rękawic, należy sprawdzać, czy rękawice zachowują swoje właściwości ochronne podczas ich użytkowania. Należy zwrócić uwagę, że czas przebicia dla materiału rękawicy może być różny u różnych producentów rękawic. W przypadku mieszanek, zawierających kilka substancji, czas ochrony przez rękawice nie może być dokładnie określony. > 8 godzin (czas przebicia): polietylen (PE), polialkohol

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

winyłowy (PVA), kauczuk nitrylowy (0.5mm)

Zalecenia użytkowania typu lub typów rękawic podczas pracy z niniejszym produktem są oparte na następującym źródle: EN374. Użytkownik musi sprawdzić, aby ostateczny wybór rękawic służących do pracy z niniejszym produktem był jak najbardziej adekwatny oraz, że bierze pod uwagę szczególne warunki użytkowania, według określonego przez użytkownika stopnia ryzyka.

Ochrona ciała

- : W zależności od wykonywanego zadania należy stosować ubiór ochronny odpowiedni do potencjalnego ryzyka i zatwierdzone przez kompetentną osobę przed przystąpieniem do pracy. Jeśli występuje zagrożenie zapłonu spowodowanego elektrycznością statyczną, należy nosić antystatyczne ubranie ochronne. Jeśli występuje zagrożenie zapłonu spowodowanego elektrycznością statyczną, należy nosić antystatyczne ubranie ochronne, obuwie i rękawice. Należy się odnieść do normy europejskiej EN 1149, po dodatkowe informacje dotyczące wymogów materiałowych, projektanckich i metod badawczych. Zalecane: Pracownicy powinni nosić antystatyczne ubrania z naturalnych włókien lub włókien syntetycznych, odpornych na wysoką temperaturę.

Inne środki ochrony skóry

- : Przed rozpoczęciem operowania tym produktem, należy wybrać odpowiednie obuwie i dodatkowe środki ochrony skóry, bazując na wykonywanych zadaniach i związanych z nimi zagrożeniem. Podlegają one zatwierdzeniu przez specjalistę BHP.

Ochronę dróg oddechowych

- : Należy dobrać odpowiedni aparat ochrony dróg oddechowych spełniający wymogi odnośnej normy lub wymogi certyfikacyjne, w zależności od rodzaju ryzyka i potencjalnego narażenia. Aparaty ochrony dróg oddechowych muszą być wykorzystywane zgodnie z postanowieniami programu ochrony dróg oddechowych, tak aby zapewnić odpowiednie dopasowanie, szkolenie oraz inne ważne aspekty ich stosowania. Zalecane: filtr oparów organicznych (typ A) oraz lotnych cząstek stałych (EN 140)

Kontrola narażenia środowiska

- : Emisja z układów wentylacyjnych i urządzeń procesowych powinna być sprawdzana w celu określenia ich zgodności z wymogami praw o ochronie środowiska. W niektórych przypadkach potrzebne będą skrubery usuwające opary, filtry lub modyfikacje konstrukcyjne urządzeń procesowych, mające na celu zmniejszenie stopnia emisji do akceptowalnego poziomu.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

Warunki pomiaru wszystkich właściwości dotyczą standardowej temperatury i ciśnienia, chyba że wskazano inaczej.

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Stan skupienia

: Ciecz.

Kolor

: Różne

Zapach

: Charakterystyczny. Podobne do rozpuszczalnika

Próg zapachu

: Niedostępne.

Temperatura topnienia/krzepnięcia

: Nie dotyczy.

Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia

: 150 do 205°C (302 do 401°F) [Literatura węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych]

Palność (ciała stałego, gazu)

: Palny w obecności następujących materiałów lub w następujących warunkach: otwarty ogień, iskry wyładowania statyczne, ciepło i wstrząśnięcia lub uderzenia mechaniczne.

Dolna i górna granica wybuchowości

: Dolna: 0,6% [Obliczone (reguła mieszaniny Le Chateliera)]
Górna: 7% [Obliczone (reguła mieszaniny Le Chateliera)]

Temperatura zapłonu

: Tygła zamkniętego: 36°C (96,8°F) [Literatura węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych]

Temperatura samozapłonu

: >230°C (>446°F) [Literatura węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych]

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

- Temperatura rozkładu** : Nie dotyczy.
- pH** : Nie dotyczy.
- pH : Uzasadnienie** : Product is non-soluble (in water).
- Lepkość** : Dynamiczna (temperatura pokojowa): 900 do 940 mPa·s [ICI Rotothinner]
Kinematyczna (temperatura pokojowa): 756 do 824 mm²/s [obliczona.]
Kinematyczna (40°C): >20,5 mm²/s [obliczona.]

Rozpuszczalność :

Środki	Wynik
zimnej wodzie	Nierozpuszczalne
gorąca woda	Nierozpuszczalne

- Rozpuszczalność w wodzie** : Niedostępne.
- Współczynnik podziału: n-oktanol/woda** : Nie dotyczy.
- Prężność pary** : 0,2 kPa (1,5 mm Hg) [Literatura węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych]
- Szybkość parowania** : Niedostępne.
- Gęstość względną** : Niedostępne.
- Gęstość** : 1,14 do 1,19 g/cm³ [20°C (68°F)] [DIN 53217]
- Gęstość par** : Niedostępne.
- Materiały wybuchowe** : Niewybuchowy w obecności następujących materiałów lub w następujących warunkach: otwarty ogień, iskry wyładowania statyczne, ciepło i wstrząśnięcia lub uderzenia mechaniczne.
Bez nadzwyczajnego niebezpieczeństwa, jeżeli bierze udział w pożarze.
- Właściwości utleniające** : Niedostępne.
- Charakterystyka cząsteczek**
- Mediana wielkości cząstek** : Nie dotyczy.

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

- 10.1 Reaktywność** : Dla tego produktu lub jego składników nie ma konkretnych danych testowych dotyczących reaktywności.
- 10.2 Stabilność chemiczna** : Produkt jest trwały.
- 10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji** : W normalnych warunkach przechowywania i stosowania nie nastąpią niebezpieczne reakcje.
- 10.4 Warunki, których należy unikać** : Unikać wszelkich, możliwych źródeł ognia (iskier lub płomieni). Nie poddawać pojemników działaniu ciśnienia, nie ciąć, nie spawać, nie lutować, nie wiercić, nie szlifować, chronić przed ciepłem oraz źródłami zapłonu.
- 10.5 Materiały niezgodne** : Reaktywny lub niekompatybilny z następującymi materiałami: substancje utleniające
- 10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu** : W normalnych warunkach magazynowania i użytkowania, nie powinien nastąpić niebezpieczny rozkład produktu.

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

11.1 Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008

Toksyczność ostra

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Wartość
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Królik - Skóra - LD50	>5000 mg/kg
	Szczur - Droga pokarmowa - LD50	>5000 mg/kg
	Szczur - Droga oddechowa - LC50 Para	5000 mg/m³ [4 godzin]
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Szczur - Skóra - LD50	9500 mg/kg
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Szczur - Droga pokarmowa - LD50	>6312 mg/kg
	Królik - Skóra - LD50	>5000 mg/kg

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.

Szacunki toksyczności ostrej

Nazwa produktu/składnika	Droga pokarmowa (mg/kg)	Skóra (mg/kg)	Wdychanie (gazy) (ppm)	Wdychanie (pary) (mg/l)	Wdychanie (pył i aerozole) (mg/l)
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	10000	N/A	N/A	N/A	N/A
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	N/A	9500	N/A	N/A	N/A

Działanie żrące/drażniące na skórę

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Narażenie	Wyniki obserwacji
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Królik - Skóra - Powoduje słabe podrażnienie	Zastosowana ilość/ stężenie: 500 mg	-

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.

Nazwa składnika

węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych

(2-metoksymetyloetoksy) propanol

Wnioski/Podsumowanie

May cause mild skin irritation

Nie drażniący dla skóry.

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Narażenie	Wyniki obserwacji
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Ludzki - Oczy - Powoduje słabe podrażnienie	Zastosowana ilość/ stężenie: 8 mg	-
	Królik - Oczy - Powoduje słabe podrażnienie	Zastosowana ilość/ stężenie: 500 mg	-
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Królik - Oczy - Zmętnienie rogówki	-	-

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.

Nazwa składnika	Wnioski/Podsumowanie
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie działa drażniąco na oczy.
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Nie działa drażniąco na oczy.

Działanie/drażniące na drogi oddechowe

Niedostępne.

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę

Nazwa produktu/składnika	Gatunki - Droga narażenia	Wynik
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Królik - skóra	Wynik: Nie powoduje uczulenia
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Świnka morska - skóra	Wynik: Nie powoduje uczulenia
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Królik - skóra	Wynik: Nie powoduje uczulenia

Skóra

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.

Nazwa składnika	Wnioski/Podsumowanie
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Nie działa uczulająco na skórę.

Drogi oddechowe

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

Nazwa produktu/składnika (2-metoksymetyloetoksy) propanol węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Gatunki - Droga narażenia Bakteria In vivo - Bakteria	Wynik <u>Wynik</u> : Negatywny <u>Wynik</u> : Negatywny
--	--	--

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] Nazwa składnika węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Wnioski/Podsumowanie Nie wykazuje działania mutagennego w standardowym zestawie testów genetyczno-toksykologicznych.
---	---

Rakotwórczość

Nazwa produktu/składnika węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Gatunki - Droga narażenia Szczur - Droga pokarmowa - TD	Wynik <u>Wynik</u> : Negatywny
--	--	--

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] Nazwa składnika węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Wnioski/Podsumowanie Brak działania rakotwórczego.
---	--

Szkodliwe działanie na rozrodczość

Nazwa produktu/składnika węglowodory, C11-C14, n-/ izo- alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Gatunki - Droga narażenia Szczur - Droga pokarmowa	Dawka - Narażenie -	Zaburzenia <u>Zaburzenia rozrodczości</u> : Negatywny
--	---	-------------------------------	--

Wnioski/Podsumowanie [Produkt]	Wnioski/Podsumowanie Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.
---	---

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe

Nazwa produktu/składnika węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Wynik STOT SE 3, H336 (Skutek narkotyczny)
---	--

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane

Niedostępne.

Zagrożenie spowodowane aspiracją

Nazwa produktu/składnika węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Wynik ZAGROŻENIE SPOWODOWANE ASPIRACJĄ - Kategoria 1 ZAGROŻENIE SPOWODOWANE ASPIRACJĄ - Kategoria 1 ZAGROŻENIE SPOWODOWANE ASPIRACJĄ - Kategoria 1 ZAGROŻENIE SPOWODOWANE ASPIRACJĄ - Kategoria 1
--	--

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

Informacje dotyczące prawdopodobnych dróg narażenia

Niedostępne.

Potencjalne ostre działanie na zdrowie

- Kontakt z okiem** : Brak doniesień o niepożądanych skutkach lub krytycznych zagrożeniach.
- Droga oddechowa** : Może powodować depresję centralnego systemu nerwowego (CNS). Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
- Kontakt ze skórą** : Działa odtłuszczająco na skórę. Może powodować suchość skóry i podrażnienie.
- Spożycie** : Może powodować depresję centralnego systemu nerwowego (CNS).

Objawy związane z właściwościami fizycznymi, chemicznymi i toksykologicznymi

- Kontakt z okiem** : Brak konkretnych danych.
- Droga oddechowa** : Do poważnych objawów można zaliczyć:
mdłości lub wymioty
ból głowy
senność/zmęczenie
zawroty głowy
nieprzytomność
- Kontakt ze skórą** : Do poważnych objawów można zaliczyć:
podrażnienie
suchość
pękanie
- Spożycie** : Brak konkretnych danych.

Opóźnione, natychmiastowe oraz przewlekłe skutki krótko- i długotrwałego narażenia

Kontakt krótkotrwały

- Potencjalne skutki natychmiastowe** : Niedostępne.
- Potencjalne skutki opóźnione** : Niedostępne.

Kontakt długotrwały

- Potencjalne skutki natychmiastowe** : Niedostępne.
- Potencjalne skutki opóźnione** : Niedostępne.

Potencjalne chroniczne działanie na zdrowie

Niedostępne.

- Wnioski/Podsumowanie [Produkt]** : Niedostępne.
- Ogólne** : Długotrwały lub powtarzalny kontakt może odtłuszczyć skórę i doprowadzić do podrażnienia, pęknięcia skóry i/lub dermatozy.
- Rakotwórczość** : Brak doniesień o niepożądanych skutkach lub krytycznych zagrożeniach.
- Mutagenność** : Brak doniesień o niepożądanych skutkach lub krytycznych zagrożeniach.
- Szkodliwe działanie na rozrodczość** : Brak doniesień o niepożądanych skutkach lub krytycznych zagrożeniach.

11.2 Informacje o innych zagrożeniach

11.2.1 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Niedostępne.

- Wnioski/Podsumowanie [Produkt]** : Produkt nie spełnia kryteriów pozwalających uznać go za zaburzający funkcjonowanie układu hormonalnego zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 lub rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008.

11.2.2 Inne informacje

Niedostępne.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1 Toksyczność

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Gatunki
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Toksyczność ostra - NOEC 100 mg/l [72 godzin]	Glon
	Przewlekłe - NOEC 0,23 mg/l	Rozwielitka
	Przewlekłe - NOEC 0,131 mg/l	Ryba
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Toksyczność ostra - LC50 >1000 mg/l [4 godzin]	Ryba
	Toksyczność ostra - EC50 >1000 mg/l [4 godzin]	Rozwielitka
	Toksyczność ostra - IC50 >1000 mg/l [4 godzin]	Glon
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Toksyczność ostra - EC10 4168 mg/l	Bakteria
	Przewlekłe - NOEC 0,5 mg/l [22 dni]	Rozwielitka
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Toksyczność ostra - EC10 >1000 mg/l [48 godzin]	Rozwielitka - Rozwielitka
	Toksyczność ostra - IC10 >1000 mg/l [72 godzin]	Glon
	Toksyczność ostra - LOAEL >1000 mg/l [96 godzin]	Ryba - Pstrąg tęczowy (oncorhynchus mykiss)
	Toksyczność ostra - LC50 - woda 2200 µg/l [4 dni]	Ryba - Bluegill

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Na podstawie dostępnych danych, kryteria klasyfikacji nie zostały spełnione.

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Nazwa produktu/składnika	Test	Wynik
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	-	>80% [28 dni] - Łatwo
	-	>80% [28 dni] - Łatwo
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	-	75% [28 dni] - Łatwo
	-	93% [13 dni] - Łatwo
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	-	69% [28 dni] - Łatwo

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

Wnioski/Podsumowanie [Produkt]	: Biodegradacja tego produktu nie została zbadana.
Nazwa składnika	Wnioski/Podsumowanie
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Szybka utrata przez degradację lub ulatnianie się.
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Szybka utrata przez degradację lub ulatnianie się.

Nazwa produktu/składnika	Okres połowicznego rozkładu w środowisku wodnym	Fotoliza	Podatność na rozkład biologiczny
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	-	100%; <28 dzień/dni	Łatwo
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	<28 dni [woda] [5 do 25 °C]	80%; <28 dzień/dni	Łatwo
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	-	>50%; <1 dzień/dni	Łatwo
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	10 do 15 dni [Gleba] [20 °C]	-	Łatwo

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Nazwa produktu/składnika	LogP _{ow}	BCF	Potencjalne
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	5 do 6.5	10 do 2500	Wysokie
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	0,004	<100	Niskie
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	3.5 do 4.7	130 do 150	Niskie

12.4 Mobilność w glebie

Współczynnik podziału gleba/woda

Nazwa produktu/składnika	logK _{oc}	K _{oc}
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	-0,55	0,28

Wyniki oceny właściwości PMT i vPvM

Nazwa produktu/składnika	PMT	P	M	T	vPvM	vP	vM
węglowodory, C9-C11, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
węglowodory, C10-C13, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
węglowodory, C11-C14, n-/ izo-alkany/ cykliczne, < 2 %	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

Finess Hoogglanslak		
SEKCJA 12: Informacje ekologiczne		
aromatycznych		

Mobilność : Lotne.

Wnioski/Podsumowanie : Produkt nie spełnia kryteriów pozwalających na uznanie go za PMT lub vPvM.

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB
Rozporządzenie (WE) Nr. 1907/2006 [REACH]

Nazwa produktu/składnika	PBT	P	B	T	vPvB	vP	vB
węglowodory, C9-C11, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	N/A	Nie	Nie	Nie	N/A	Nie
węglowodory, C10-C13, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	N/A	Nie	Nie	Nie	N/A
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Nie	N/A	Nie	Nie	Nie	N/A	Nie
węglowodory, C10-C13, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	N/A	N/A	Nie	N/A	N/A	N/A
węglowodory, C11-C14, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

Rozporządzenie (WE) Nr 1272/2008 [CLP]

Nazwa produktu/składnika	PBT	P	B	T	vPvB	vP	vB
węglowodory, C9-C11, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
węglowodory, C10-C13, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
(2-metoksymetyloetoksy) propanol	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
węglowodory, C10-C13, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
węglowodory, C11-C14, n-/izo-alkany/ cykliczne, < 2 % aromatycznych	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

Wnioski/Podsumowanie : Produkt nie spełnia kryteriów pozwalających na uznanie go za PBT lub vPvB.

Rozporządzenie (WE) Nr 1272/2008 [CLP]

12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Niedostępne.

Wnioski/Podsumowanie [Produkt] : Produkt nie spełnia kryteriów pozwalających uznać go za zaburzający funkcjonowanie układu hormonalnego zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 lub rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008.

12.7 Inne szkodliwe skutki działania

Brak doniesień o niepożądanych skutkach lub krytycznych zagrożeniach.

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

Informacje podane w tym punkcie zawierają ogólne porady i wytyczne.

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Produkt

Metody likwidowania : Tworzenie odpadów powinno być unikane lub ograniczane do minimum, jeśli możliwe. Utylizacja niniejszego produktu, roztworów lub produktów pochodnych powinna w każdym przypadku być zgodna z wymogami ochrony środowiska i legislacji związanej z utylizacją odpadów a także z wymogami władz lokalnych. Należy utylizować nadmiar produktów i produkty nie nadające się do recyklingu w licencjonowanym przedsiębiorstwie utylizacji odpadów. Nie należy przekazywać nieoczyszczonych odpadów do kanalizacji, chyba że spełniają wymogi wszystkich stosownych organów.

Odpady niebezpieczne : Tak.

Europejski katalog Odpadów (EWC)

Kod odpadu	Oznaczenie odpadu/odpadów
08 01 11*	odpady farb i lakierów zawierających rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne

Specjalne środki ostrożności : Usuwać produkt i jego opakowanie w sposób bezpieczny. Należy zachować ostrożność podczas operowania opróżnionymi pojemnikami, które nie zostały wyczyszczone lub wypłukane od wewnątrz. Puste pojemniki lub ich wykładziny mogą zachowywać resztki produktu. Opary pozostałości produktu mogą tworzyć wewnątrz pojemnika atmosferę wysoce łatwopalną albo wybuchową. Nie ciąć, nie spawać i nie szlifować używanych pojemników jeśli nie zostały one dokładnie wyczyszczone od wewnątrz. Należy unikać rozprzestrzeniania się rozlanego materiału jego spływania do gleby lub kontaktu z glebą, ciekami wodnymi, drenami i kanalizacją.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

	ADR/RID	ADN	IMDG	IATA
14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID	UN1263	UN1263	UN1263	UN1263
14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	FARBA	FARBA	FARBA	FARBA
14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie	3 	3 	3 	3
14.4 Grupa pakowania	III	III	III	III
14.5 Zagrożenia dla środowiska	Nie.	Nie.	Nie.	Nie.

Informacje dodatkowe ADR

Wyłączenie ze względu na lepka ciecz Ta lepka substancja płynna klasy 3 stanowi także zagrożenie dla środowiska, nie jest objęta przepisami dla opakowań do 450 l na podstawie 2.2.3.1.5.1.

Ilość ograniczona : 5L
Transport Category : 3

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

Numer rozpoznawczy zagrożenia	: 30
Kod klasyfikacyjny	: F1
ADR Label Model Number	: 3
Ilość wyłączona	: E1
Kod ograniczeń przewozu przez tunele	: (D/E)
Packing instructions	: P001, IBC03, LP01, R001
Mixed Packing Provisions	: MP19
Special Packing Provisions	: PP1
Przepisy szczególne	: 163, 367, 650

Informacje dodatkowe ADN

Wyłączenie ze względu na lepka ciecz Ta lepka substancja płynna klasy 3 stanowi także zagrożenie dla środowiska, nie jest objęta przepisami dla opakowań do 450 l na podstawie 2.2.3.1.5.1.

Ilość ograniczona	: 5L
Kod klasyfikacyjny	: F1
Przepisy szczególne	: 163, 367, 650

Informacje dodatkowe IMDG

Wyłączenie ze względu na lepka ciecz Ta lepka substancja płynna klasy 3 stanowi także zagrożenie dla środowiska, nie jest objęta przepisami dla opakowań do 450 l na podstawie 2.3.2.5.

Ilość ograniczona	: 5L
Harmonogramy awaryjne	: F-E, <u>S-E</u>
Przepisy szczególne	: 163, 223, 367, 955

Informacje dodatkowe IATA

Samolot pasażerski i transportowy	: Ograniczenie ilości 60L Instrukcje odnośnie pakowania 355
Samolot do transportu towarów	: Ograniczenie ilości 220L Instrukcje odnośnie pakowania 366
Ograniczone ilości - Samolot Pasażerski	: Ograniczenie ilości 10L Instrukcje odnośnie pakowania Y344
Przepisy szczególne	: A3, A72, A192

14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników : **Transport na terenie użytkownika:** należy zawsze transportować w zamkniętych pojemnikach, które znajdują się w pozycji pionowej i są zabezpieczone. Należy się upewnić, że osoby transportujące produkt wiedzą, co należy czynić w przypadku wypadku lub rozlania.

14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO : Niedostępne.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Rozporządzenie UE (WE) Nr. 1907/2006 (REACH)

Aneks XIV - Wykaz substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń

Aneks XIV
Żaden ze składników nie znajduje się w wykazie.
Substancje wzbudzające szczególnie duże obawy
Żaden ze składników nie znajduje się w wykazie.

Załącznik XVII - Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów

Nazwa produktu/składnika	%	Oznaczenie [Zastosowanie]
Finess Hoogglanslak	≥90	3

Etykietowanie : Nie dotyczy.
Mikrocząstki polimerów syntetycznych - oznaczenia 78

Ogólna tożsamość polimeru (polimerów) : Nie dotyczy.
Całkowity procent mikrocząstek polimeru syntetycznego : Nie dotyczy.

Inne przepisy UE

VOC : Postanowienia dyrektywy 2004/42/WE odnośnie lotnych związków organicznych (VOC) mają zastosowanie w przypadku niniejszego produktu. Należy się odnieść do etykiety produktu i/lub arkusza danych technicznych w celu uzyskania dodatkowych informacji.

VOC dla mieszanin gotowych do użytku : IIA/d. Farby wewnętrzne lub zewnętrzne do wykończeń i okładzin drewnianych, metalowych lub plastikowych. Wartość graniczna wg. UE dla tego produktu : 300g/l (2010.)
Produkt ten zawiera maksymalnie 300 g/l VOC.

Emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) - powietrze : Nie wymieniony

Emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) - woda : Nie wymieniony

Prekursory materiałów wybuchowych : Nie dotyczy.

Substancje powodujące zubożenie warstwy ozonowej (UE 2024/590)

Nie wymieniony.

Zgoda po uprzednim poinformowaniu (PIC) (649/2012/WE)

Nie wymieniony.

trwałych zanieczyszczeń organicznych (850/2004/WE)

Nie wymieniony.

Dyrektywa Seveso

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

Niniejszy produkt znajduje się pod kontrolą na mocy rozporządzenia Seveso.

Kryteria zagrożenia

Kategoria
P5c

Polska

- Rozporządzenie w sprawie produktów biobójczych : Nie dotyczy.
- Odnosiniki : Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 (REACH), Załącznik II, zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przez rozporządzenie (WE) nr 2020/878
ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylenia dyrektywy Rady 89/686/EWG

Przepisy międzynarodowe

Konwencja sztokholmska dot. stałych zanieczyszczeń organicznych

Nazwa wykazu	Nazwa składnika	Stan
Nie wymieniony.		

Konwencja Rotterdamska z uprzednią zgodą informacyjną (PIC)

Nie wymieniony.

EKG ONZ Protokół z Aarhus w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych i metali ciężkich

Nazwa wykazu	Nazwa składnika	Stan
Nie wymieniony.		

Kod CN : 3208 90 91 00

Spis stanów magazynowych

- Australia : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Kanada : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Chiny : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Euroazjatycka Unia Gospodarcza : Zapasy Federacji Rosyjskiej: Nieokreślony.
- Japonia : Japoński wykaz (CSCL): Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
Japoński wykaz (ISHL): Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Nowa Zelandia : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Filipiny : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Republika Korei : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Tajwan : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Tajlandia : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Turcja : Nieokreślony.
- Stany Zjednoczone : Co najmniej jeden składnik nie znajduje się w wykazie.
- Wietnam : Nieokreślony.

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego : Produkt zawiera substancje, dla których ocena bezpieczeństwa chemicznego jest w dalszym ciągu wymagana.

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 16: Inne informacje

Wskazuje informacje, które zmieniły się od czasu poprzedniej wersji.

- Skróty i akronimy** :
- ATE = Szacunkowa toksyczność ostra
 - CLP = Rozporządzenie dotyczące klasyfikacji, oznakowania i pakowania (Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008)
 - DMEL = Pochodny Poziom Powodujący Minimalne Zmiany
 - DNEL = Pochodny Poziom Niepowodujący Zmian
 - EUH statement = CLP = Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia
 - N/A = Niedostępne
 - PBT = Trwały, wykazujący zdolność do bioakumulacji i toksyczny
 - PNEC = Przewidywane Stężenie Niepowodujące Zmian w Środowisku
 - RRN = Numer rejestracyjny REACH
 - SGG = grupa segregacji
 - vPvB = Bardzo trwałe i wykazujące bardzo dużą zdolność do bioakumulacji

Procedura stosowana dla uzyskania klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP/GHS]

Klasyfikacja	Uzasadnienie
Flam. Liq. 3, H226 STOT SE 3, H336	Na podstawie danych testowych Metoda kalkulacji

Pełny tekst zwrotów H

Polska

- Pełny tekst zwrotów H** :
H226	Łatwopalna ciecz i pary.
H302	Działa szkodliwie po połknięciu.
H304	Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
H336	Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
EUH066	Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry.

- Pełny tekst klasyfikacji [CLP/GHS]** :
Acute Tox. 4	TOKSYCZNOŚĆ OSTRA - Kategoria 4
Asp. Tox. 1	ZAGROŻENIE SPOWODOWANE ASPIRACJĄ - Kategoria 1
Flam. Liq. 3	SUBSTANCJE CIEKŁE ŁATWOPALNE - Kategoria 3
STOT SE 3	DZIAŁANIE TOKSYCZNE NA NARZĄDY DOCELOWE - NARAŻENIE JEDNORAZOWE - Kategoria 3

Data wydruku : 7/10/2025

Data wydania/ Data aktualizacji : 7/10/2025

Data poprzedniego wydania : Brak poprzedniej walidacji

Wersja : 1

Informacja dla czytelnika

WAŻNA UWAGA: Informacje na niniejszej Karcie Charakterystyki są oparte na obecnym stanie naszej wiedzy oraz bieżących przepisach prawnych. Informacje zawarte w karcie charakterystyki nie są specyfikacją, ani nie stanowią gwarancji uzyskania właściwości produktów. Informacje zawarte w niniejszej karcie charakterystyki (ze zmianami wprowadzanymi stosownie do potrzeb) nie są wyczerpujące i są przedstawiane w dobrej wierze oraz uważane za prawidłowe na dzień sporządzenia niniejszej karty charakterystyki. Obowiązkiem użytkownika jest sprawdzenie przed przystąpieniem do używania produktu, czy niniejsza karta charakterystyki jest aktualna. Osoby korzystające z tych informacji muszą samodzielnie określić, czy dany produkt nadaje się do określonego celu przed jego użyciem. Wykorzystywanie produktu do celów innych niż zalecane w niniejszej karcie charakterystyki odbywa się na własne ryzyko użytkownika.

ZRZECZENIE SIĘ ODPOWIEDZIALNOŚCI PRZEZ PRODUCENTA: warunki, metody i czynniki mające wpływ na obchodzenie się z produktem, jego przechowywanie, stosowanie, użytkowanie i usuwanie są poza kontrolą producenta i nie są mu znane. Dlatego też producent nie ponosi odpowiedzialności za wszelkie zdarzenia niepożądane, jakie mogą mieć miejsce podczas obchodzenia się z tym produktem, jego przechowywaniem, stosowaniem, użytkowaniem (niezależnie od tego, czy jest on użytkowany zgodnie czy niezgodnie z przeznaczeniem) i usuwaniem oraz – w zakresie dozwolonym przez obowiązujące przepisy prawa – w sposób wyraźny wyłącza odpowiedzialność z tytułu wszelkich strat, szkód i/lub kosztów bezpośrednio lub w jakikolwiek sposób pośrednio wynikających z obchodzenia się z produktem, jego przechowywania,

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 (REACH), Załącznik II, zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przez rozporządzenie (WE) nr 2020/878 - Polska

Finess Hoogglanslak

SEKCJA 16: Inne informacj

użytkowania lub usuwania. Obowiązkiem użytkowników jest bezpieczne obchodzenie się z produktem, jego przechowywanie, użytkowanie i usuwanie. Użytkownicy muszą stosować się do wszystkich obowiązujących przepisów BHP.

Za ostateczne określenie przydatności każdego materiału jest odpowiedzialny wyłącznie użytkownik. Wszystkie materiały mogą spowodować nieznane niebezpieczeństwa i powinny być ostrożnie używane. Mimo, że pewne zagrożenia zostały tu opisane, nie możemy zagwarantować, że są to jedyne istniejące niebezpieczeństwa.